

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 01.12.2017

Vår ref.: 201602563-9

Arkiv: 311

Deres dato: 31.10.2016

Deres ref.:

Saksbehandler:

Frank Jørgensen

Tlf/epost: 22 95 94 31/frjo@nve.no

Agder energi Vannkraft AS- Økt slukeevne i Høgefoss kraftverk i Nissedal kommune, Telemark - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til brev av 31.10.2016 om anmodning om konsesjonspliktvrdering av planlagt økt slukeevne i Høgefoss kraftverk. NVE skal, på bakgrunn av opplysningene i anmodningen, avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Høgefoss kraftverk ligger i Nissedal kommune i Telemark og ble første gang satt i drift i 1919. Fra starten av, var kraftstasjonen installert med 5 aggregater og i 1932 ble den utvidet med et 6. aggregat. På slutten av 50-tallet ble det installert et 7. aggregat. Samtidig som dette aggregatet ble satt i drift i 1960 ble de 5 aggregatene fra 1919 tatt ut av drift.

Agder Energi Vannkraft AS (AEVK) planlegger nå å skifte ut aggregat 6 fra 1932 med et nytt aggregat, som vil bli kalt aggregat 8. Det nye aggregatet er planlagt med en større slukeevne enn det gamle. Utvidet slukeevnen ved denne endringen vil gå fra dagens maksimale slukeevne på 7 m³/s til 15 m³/s. I tillegg planlegger AEVK å skifte løpehjul på aggregat 7 som vil gi en utvidet slukeevne på ca. 1 m³/s fra 38 til 39 m³/s. Samlet økning vil bli på 8 m³/s fra dagens 46 m³/s til 54 m³/s, noe som tilsvarer en økning på 17 %. Kraftverket er etablert som et konsesjonsfritt anlegg.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høgefoss kraftverk – hoveddata			
TILSIG		Før utvidelse	Etter utvidelse
Nedbørfelt	km ²	1302	1302
Middelvannføring	m ³ /s	36	36
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	3,2	3,2
Gjeldende minstevannføring	m ³ /s	6	6
KRAFTVERK			
Inntak (HRV)	moh.	222,3	222,3
Avløp	moh.	157,5	157,5
Inntaksmagasinetts volum	Mill. m ³	7	7
Lengde på berørt elvestrekning	km	2,9	2,9
Brutto fallhøyde	m	64,5	64,5
Slukeevne, maks	m ³ /s	46	54
Slukeevne, min	m ³ /s	Ca. 4,5	6
Installert effekt, maks	MW	24,9	31
Flom forbi Høgefoss kraftverk	Mill. m ³	35,2 (3,1)	22,9 (2,0)
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	166,4	179,6

Høring

Brev om anmodning om å vurdere konsesjonsplikt for tiltaket er sendt Nissedal kommune, Telemark fylkeskommune og Fylkesmannen i Telemark på høring. Dette anses tilstrekkelig for anmodning om konsesjonspliktvrdering. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Nissedal kommune uttaler følgende i brev av 27.1.2017:

«Nissedal kommune har 06.12.16 mottatt høringsbrev frå NVE i samband med at Agder Energi Vannkraft AS (AEVK) ønskjer å utvide slukeevna ved Høgefoss kraftverk, frå 8 m³/s til 15 m³/s i samband med at eitt av aggregata der skal skiftast ut. Høyringsteamet er om dette utløyser/bør utløyse konsesjonsplikt i medhald av Vannressursloven.

Betre utnytting av eksisterande kraftverk er i utgangspunktet ein fordel framfor ny utbygging. Ei auka slukeevne ved Høgefoss kraftverk, som vil gje mindre flaumtap, vil vere eit slikt tiltak. Isolert sett vil dette ha liten påverknad på miljøet og friluftslivet. Derimot kan tiltaket gje uønska fylgjeverknader både oppstrøms inntaket, dvs for Sandarhylen og Tjørull, og nedstrøms utløpet frå kraftstasjonen, dvs for elvestrekninga ved Haugsjåsund.

Kommunen er samd med søkar i at gjeldande konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement for vassdragsreguleringa gjer at omsynet til natur- og bruksverdiar i dette området heilt er prisgitt korleis AEVK køyrer kraftverka sine. Kommunen er også samd med søkar i at desse verdiane er blitt tilfredsstillande ivaretatt fram til nå. Faren for aukande negative verknader vil, som også dei analysane søkar har fått utarbeidd underbygger, kunne oppstå ved meir effektkøyring, særleg på døgnbasis. Raske og oftare nedtappingar av Sandarhylen/Tjørull vil kunne få store konse-kvensar for miljøet og friluftslivet i området. Erosjonsfaren vil auke, særleg nedstrøms. Tjørull-magasinet vil gå frå visuelt nesten upåverka- til tydeleg prega av vassdragsreguleringa. Områda frå Tjørull til Haugsjåsund er populære friluftsområde, særleg sommarstid, og raske svingingar på vasstanden vil vere negativt for friluftslivet.

Ei utviding av slukevna vil ikkje aleine utgjere ei endring, men tiltaket vil kunne presse fram meir effektkjøring, både ut frå at utviklinga har gått mot raskare svingingar i straumprisen, og at konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement ikkje er tilpassa denne utviklinga. Korleis dette vil kunne påverke miljøet er ikkje godt nok vurdert. Naturmangfaldlova §8 har krav til kunnskap om korleis endringar, her raske og gjentakande svingingar av vass-standen, vil påverke miljøet.

Kommunen merkar seg at søkar refererer til at av vasskraftkonsesjonar som kan reviderast innan 2022 er Nisser og Vråvatn plassert i kategori 2.2 – ikkje-prioriterte (Rap. 2013/49). Den verknaden vilkår sett i desse konsesjonane er dokumentert å ha, også på dagens høyringstema, bør derimot tilseie ei endra plassering.

Konklusjon: *Nissedal kommunen vil kunne akseptere at tiltaket, utvida slukeevne ved Høgefoss kraftverk, kan gjennomførast utan konsesjon etter Vannressursloven på vilkår av at revisjonen av konsesjonsvilkåra for vassdragsreguleringa m.a. av Nisser får ein høgare prioritet.»*

Fylkesmannen i Telemark uttaler følgende i brev av 6.12.2016:

(...)

«I vurderingen av påvirkningene av økt slukeevne framgår det av konsulentrapporten (Terrateknikk notat nr.26-2016) at det ved dagens regulering og drift ikke vil ha nevneverdig betydning for magasinet oppstrøms kraftverket. Hovedutfordringen vil være hvorvidt eksisterende kjøreregime blir opprettholdt eller om Kjørull/Høgefoss kraftverk blir et effektkraftverk. Ved endring av drift i retning mot effektkjøring kan betydelige og negative endringer i allmenhetens interesser i Kjørull og Haugsjåsund oppstå. Virkningene for Kjørull/Sandarhylen kan påvirkes dramatisk og virkningene for friluftsliv og biologi kan bli betydelige ved stor grad av effektkjøring.

Det må avklares hvorvidt effektkjøring ut over dagens drift vil bli aktuelt, dette forholdet må i så behandles og konsekvensvurderes.

Med sin beliggenhet er kjøringen av Høgefoss kraftverk nært knyttet til driften av Arendalsvassdraget for øvrig og magasinet Kjørull er påvirket av vannføringen oppstrøms inntak, avhengig av vannstanden i Nisser, lokalt tilsig og produksjonen ved Fjone og Osen kraftverk lenger opp i vassdraget. Det vil ved økt tilsig bety at produksjonen ved Kjørull kraftverk kan økes med økt slukeevne. I konsulentrapporten blir det nevnt at det er planer om utskifting av et aggregat ved kraftverket (ref. notat 061016 til NVE). Økt produksjon og effektkjøring vil åpne for økt bruk av reguleringszone i inntaksmagasinet Kjørull / Sandarhylen.

Ved utnytting av Kjørull/Høgefoss kraftverk til effektkjøring vil det i henhold til konsulentrapporten påregnes betydelig påvirkning av de allmenne interessene i vassdraget og de tilliggende vannforekomstene. Det vises for øvrig til at eksisterende konsesjon tillater en viss grad av effektkjøring, noe som ligger innenfor dagens tillatte slukeevne.

Høgefoss mellom Sandarhylen og utløp for Høgefoss kraftverk er i dag uten minstevannføring og er en sterkt modifisert vannforekomst (SMV). Vannforekomsten skal i henhold til vannskriften ha godt økologisk potensial (GØP). Miljømålet for denne vannforekomsten er i henhold til vannforvaltningsplanen for Agder satt til dagens tilstand for denne planperioden. Vi viser til vannskriftens § 5, som sier at tilstanden i sterkt modifiserte vannforekomster skal beskyttes mot forringelse og forbedres med sikte på at vannforekomstene skal ha minst godt økologisk potensial (GØP)

Vi viser for øvrig til Naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget som sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

Fylkesmannen er av den oppfatning at kunnskapsgrunnlaget knyttet til biologiske effekter ikke er godt nok utredet dersom økt effektkjøring iverksettes. Likeledes er risiko og sårbarhet ved flom og økt effektkjøring ikke tilstrekkelig belyst.

Vi er kjent med framtidig planer om nytt rensesanlegg for avløp fra hytteområdene mellom Drangedal og Nissedal. Nødvendig resipientkapasitet for avløp må da være til disposisjon i denne delen av vassdraget.

Med bakgrunn i usikkerhet knyttet til mulig skadeomfang ved effektkjøring med hensyn til flomskader og biologiske påvirkninger, er vi av den oppfatning at økt slukeevne ved Høgefoss kraftverk må sees i sammenheng med annen kraftproduksjon i vassdraget og vurderes i sammenheng med driften av hele vassdraget. Den totale belastningen i vassdraget bør vurderes under ett.

Vi er av den oppfatning at tiltaket er konsesjonspliktig og må vurderes i sammenheng med øvrig drift i vassdraget.»

Telemark fylkeskommune uttaler følgende i brev av 6.12.2016:

(...)

«Hensyn til nyere tids kulturminner

Telemark fylkeskommune vurderer Høgefoss kraftverk i Nissedal til å ha høy antikvarisk verdi både som teknisk-industrielt og arkitekturhistorisk kulturminne, og anbefaler sterkt at dette blir hensyntatt i vurderingene til NVE. Det er et viktig kulturminne i regionen.

Kraftstasjonen fra 1919 tilhører den tidlige fasen med kraftutbygging i Norge. Den står sammen med Bøylefoss frem som den best bevarte og mest historiefortellende stasjonen fra den eldste fasen med kraftutbygging i Arendalsvassdraget. Stasjonen ble starten på Aust-Agder kraftverk (i dag Agder energi) som bygde ut vassdraget. Stasjonen er teknisk-industrielt godt bevart med sine tre bevarte aggregat fra 1919 fortsatt stående i maskinhallen. Det vil være svært viktig for Høgefoss som teknisk-industrielt kulturminne at disse forblir stående. Utskifting av aggregat 6 fra 1932 med et nytt nr. 8 er også uheldig, men noe mer akseptabelt for å opprettholde en drift uten større endringer av bygget. Et eventuelt nybygg for aggregat 8 kan være aktuelt dersom det ikke berører den gamle stasjonen.

Alder og antikvarisk verdi som del av det teknisk-industrielle kulturminnet på koblingsanlegg og trafoer m.v. er vanskelig å vurdere ut fra oversendelsen. Vi vil imidlertid anbefale NVE å se på dette og vurdere muligheten for så langt mulig å bevare eldre historiefortellende elementer fra tiden før 1940, slik at en helhet i lesbarheten av den eldre produksjonslinjen kan ivaretas.

Høgefoss kraftstasjon er tegnet av den ledende industri- og kraftstasjonsarkitekten Thorvald Astrup og er arkitektonisk godt bevart (bortsett fra gavlbyggenes takform).

Kraftstasjonsbygningen er karakteristisk og representativ for periodens og Astrups arkitektur,

og fremstår som et godt eksempel på den romantiske fasen i kraft-arkitekturen. Den har arkitektoniske fellestrekk med f.eks. den samtidige Rånåfoss som også er Astrup. De arkitektoniske verdiene må søkes bevart.

Sammen med bygningen er det flere element i landskapet rundt som har historisk verdi, slik som stier, murer, belysning, bruer osv. Disse elementene bør så langt mulig søkes ivaretatt for å sikre et helhetlig teknisk-industrielt kulturmiljø.

Hensyn til automatisk freda kulturminner

Vi kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner som kommer i konflikt med konsesjonssøknaden. Vi vurderer det også som mindre sannsynlig at ikke kjente, automatisk fredede kulturminner er bevart i planområdet, og har derfor ingen innvendinger mot konsesjonssøknaden.

Vi vil likevel gjøre oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Meldeplikten oppstår når det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding. Om det påvises automatisk fredete kulturminner er det Riksantikvaren som avgjør om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det.

Vannforvaltning

Minner om vedtatt og godkjent regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder 2016-2021. I databasen vann-nett ligger opplysninger om miljøtilstand og miljømål. Staten holder fortsatt på med å revidere databasen vann-nett etter godkjenninga. Vi er kjent med at NVE arbeider med dette sammen med miljødirektoratet. NVE har således førstehåndskunnskap om status i vann-nett og må ved behandling av saken forholde seg til godkjente miljømål og til §12 i vannforskriften vedr. nye tiltak; - ikke forringe vannmiljøet – vurdere om samfunnsnyttene er større enn miljøtapet.

Friluftsliv

Økt slukeevne kan bety at effektkjøring blir mer aktuelt. I vurderingene bør virkning for friluftslivinteressene få noe mer oppmerksomhet/vurdering enn det saken viser. Tiltaket vil kunne ha negativ innvirkning på leveområder og vandringsmuligheter for fisk, noe som bør undersøkes nærmere.»

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktavurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere om hvorvidt de nye virkningene ved økt slukeevne i Høgefoss kraftverk vil føre til konsesjonsplikt.

Vannressursloven § 8 slår fast at «Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget uten konsesjon fra vassdragsmyndigheten.» Et tiltak skal altså konsesjonsbehandles dersom det kan være til «nevneverdig skade eller ulempe» for allmenne interesser. Dette betyr igjen at det kun er nevneverdige skader og ulemper som skal vurderes i første omgang. Eventuelle fordeler ved tiltaket skal ikke tas i betraktning på

dette stadiet. En avveining av både fordeler og ulemper kommer først inn dersom tiltaket faktisk skal konsesjonsbehandles.

Kunnskapsgrunnlaget

AEVK har i anmodningen om konsesjonsplikt med vedlegg redegjort for ev. konsekvenser som følge av en ev. utvidelse i Høgefoss kraftverk. AEVK har også kommentert høringsuttalelsene og i den forbindelse lagt ekstra vekt på å redegjøre for konsekvenser knyttet til en ev. effektkjøring. NVE har også gjort egne søk i artskart og naturbase den 23.10.2017. Ifølge naturbasen er det registrert et yngleområde for svartbak ved Tjørull. I tillegg er det registrert andre ansvarsarter som ikke er like tilknyttet vann. Svartbak er en Norsk ansvarsart og av særlig stor forvaltningsinteresse, dette skyldes at Norge har mer enn 25 % av den totale bestanden av svartbak. Av rødlistede arter som er vanntilknyttet er fiskemåke registrert i eller ved Tjørull, kategori nært truet (NT).

Sammen med mottatte høringsuttalelser, kjent kunnskap og vår egen erfaring mener vi kunnskapsgrunnlaget om tiltakets virkninger er tilfredsstillende, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

Nissedal kommune kan akseptere en økt slukeevne dersom revisjonen av konsesjonsvilkårene for Nisser får en høyere prioritet. Nissedal kommune gjør oppmerksom på at tiltaket vil kunne gi uønskede følgevirkninger oppstrøms inntaket i Sandarhylen og Tjørull i tillegg til i elvestrengen nedenfor utløpet til kraftstasjonen ved Haugsjåsund. Kommunen påpeker at virkningene av en ev. økt slukeevne vil være prisgitt hvordan AEVK drifter kraftverkene sine. Kommunen mener at virkningene på miljøet ved ev effektkjøring ikke er godt nok vurdert. Kommunen viser til naturmangfoldloven § 8 der det er satt krav til kunnskap om hvordan ev. endringer i slukeevne vil påvirke miljøet. Fylkesmannen i Telemark er bekymret for økt frekvens av effektkjøring og påpeker at dersom effektkjøring er aktuelt må tiltaket konsekvensutredes, noe som bare kan kreves gjennom en konsesjonsbehandling av tiltaket. Fylkesmannen mener også at kunnskapsgrunnlaget jf naturmangfoldloven § 8, ikke er godt nok utredet dersom økt effektkjøring iverksettes. Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at økt slukeevne kan bety at effektkjøring blir mer aktuelt. Virkningene for friluftsliv bør derfor vies mer oppmerksomhet. Fylkeskommunen mener også at tiltaket vil kunne påvirke leveområder og vandringsmuligheter for fisk, noe som bør undersøkes nærmere.

Ut fra høringsuttalelsene har NVE merket seg at de største konsekvensene vil ev. knytte seg til vannstandsendringer og effektkjøring. Bortsett fra Høgefoss kraftverks verdi som kulturminne, har det ikke kommet frem spesielle verdier som ev. blir berørt av tiltaket. NVE ba AEVK om å redegjøre for forholdet rundt effektkjøring i e-post av 16.10.2017. Dette ble besvart i brev av 17.10.2017.

I følge AEVK viser historiske data at vannstanden ligger mellom kote 222,0 og 222,3 moh 85-90% av tiden. Simuleringer viser at vannstanden i Kjørull/Sandarhylen vil ligge med denne vannstanden også etter en ev. utvidelse. Reguleringshøyden her er på 1,7 meter. Grunnen til at selskapet likevel velger å ligge såpass høyt er at de ønsker å få mest mulig energi ut av fallhøyden i kraftverket. En økt slukeevne med 8 m³/s vil kunne påvirke vannstanden med 5 mm i løpet av en time ut over de vannstandsendringene en allerede har. Dvs at en kan teoretisk sett påvirke variasjonen med 6 cm ekstra i løpet av 12 timer i forhold til i dag. Grunnen til de begrensede endringene er at Sanderhylen/Kjørull er et relativt stort magasin, med tanke på slukeevnene på kraftverket, med en samlet vannoverflate på 5,34 km². AEVK gjør også oppmerksom på at Høgefoss er en flaskehals i denne delen av vassdraget, der den lave slukeevnen gjør at man stadig får press på Nisservatn, noe som gjør at vannstanden i Nisservatn

ofte blir høy. En utvidelse i Høgefoss kraftverk vil medføre at man i perioder med press på Nisservatn kan tappe vann forbi Nisserdam kraftstasjon og Tjønnefoss kraftstasjon for å opprettholde full produksjon på Høgefoss. Dette vil være med på å stabilisere vannstanden, slik at det blir tilnærmet likt med dagens tilstand. NVE legger til grunn AEVKs opplysninger om at vannstanden i Kjørull/Sandarhylen ikke endres nevneverdig som følge av tiltaket og at den økte slukeevnen i liten grad gir økte vannstandsvariasjoner.

Telemark fylkeskommune kjenner ikke til automatisk fredede kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket. Telemark fylkeskommune vurderer Høgefoss kraftverk til å ha høy antikvarisk verdi. I Agder Energis brev til Tor Valle mfl datert 11.1.2017, med kopi til blant annet NVE, refereres det til *Kulturminner i norsk kraftproduksjon* (KINK) som presenterer verneverdige kraftverk ut fra et nasjonalt perspektiv. Det står videre: «Høgefoss gamle kraftstasjon ble i den forbindelse funnet ikke å være av en slik karakter at den ble ansett som verneverdig». NVE vil påpeke at dette ikke er en konklusjon man kan trekke ut fra hvilke kraftverk som er presentert i KINK. Som KINK selv klargjør på s. 14: «Prosjektet *Kulturminner i norsk kraftproduksjon* presenterer et representativt utvalg av bevaringsverdige kraftverk i Norge. Kraftverk som ikke blir presentert, kan likevel ha store kulturhistoriske verdier som det bør tas hensyn til.»

Telemark fylkeskommune vurderer Høgefoss kraftverk til å være et kulturminne med høy teknisk-industriell og arkitektonisk verdi, og det er også sterkt lokalt engasjement for å ivareta kraftverket som kulturminne. Høgefoss kraftverk ble midlertidig fredet 10.03.2017. Den 13.6.2017 ble det imidlertid gitt dispensasjon til omsøkt tiltak. NVE mener at kraftverkets kulturminneverdier vil bli ivarettatt i tilstrekkelig grad så lenge Agder Energi forholder seg til tillatelsen om dispensasjon med vilkår gitt av Telemark fylkeskommune den 16.6.2017.

Det er gjennom søknaden, tilleggsutredning og høringen ikke blitt avdekket spesielt viktige allmenne interesser som kan bli nevneverdig berørt av en ev. utvidelse i slukeevnen. NVE mener at tiltaket kan aksepteres med tanke på allmenne interesser og virkningene av tiltaket.

Naturmangfoldloven

Vi mener at våre vurderinger er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven, jf. §§8-12. Tiltaket er etter vårt syn ikke i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Det planlagte tiltaket berører vannforekomst Høgefossane (019-370-R) og Kjørull (019-1276-L) begge sterkt modifiserte vannforekomster. Den økologiske tilstanden for vannforekomstene er ifølge vann-nett karakterisert med antatt moderat økologisk tilstand. Etter vår vurdering vil ikke det planlagte tiltaket medføre endring av den økologiske tilstanden verken for Høgefossane eller Kjørull, og det er dermed ikke relevant med en vurdering etter vannforskriften § 12.

Forholdet til vilkårsrevisjon

Nissedal kommunen uttaler i sin høringsuttalelse at de vil kunne akseptere tiltaket om utvidet slukeevne ved Høgefoss kraftverk, dersom revisjonen av konsesjonsvilkåra for vassdragsreguleringa av Nisser får en høyere prioritet i Rapport om vannkraftkonsesjoner 49/2013. Rapport om vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 (49/2013) er en nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering av revisjoner gjort i samarbeid mellom NVE og MD. Hovedformålet med denne gjennomgangen var å få oversikt over hvilke vassdrag der de samfunnsmessige gevinstene av mulige miljøforbedringer antas å overstige de samfunnsmessige kostnadene i form av redusert fornybar og regulerbar kraftproduksjon. Selv om vassdraget er satt med prioritet 2.2 er det fullt mulig for kommunen å fremme et revisjonskrav. Dersom

det fremmes krav og vassdraget tas opp til revisjon vil det gjennomføres en revisjonsprosess der fordeler og ulemper ved å innføre nye eller endre vilkår tas opp til vurdering. NVE er ikke kjent med at det er fremmet revisjonskrav for dette vassdraget. Dersom reguleringskonsesjonene tas opp til revisjon vil ev. restriksjoner for ovenforliggende magasiner kunne påvirke hvordan Høgefoss kraftverk driftes.

Konklusjon

NVE legger til grunn opplysningene i anmodningen, høringsuttalelsene og tilleggsopplysninger fra AEVK i vårt vedtak. De største allmenne interessene er knyttet til kulturminner og friluftsliv. NVE kan ikke se at disse interesser blir berørt i så stor grad at tiltaket trenger konsesjon etter vannressursloven,

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i brev om anmodning om konsesjonspliktavurdering av 31.10.2016 samt tilleggsopplysninger fra AEVK datert 17.10.2017. Ved endringer i planene må ny melding sendes, slik at NVE kan vurdere konsesjonsplikten på nytt. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a. Vi gjør også oppmerksom på at iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Dette vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

Tiltak som ikke trenger konsesjon etter vannressursloven, behandles etter reglene i plan- og bygningsloven. Kommunen skal først vurdere utbyggingen i forhold til gjeldende arealplan for området. Tiltaket må så behandles som byggesak i kommunen. Tiltakshaver må selv ta kontakt med kommunen for nødvendige avklaringer og få de nødvendige tillatelser.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på www.nve.no/energiforsyning-og-konsesjon/vannkraft/.

Tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE har ikke vurdert de privatrettslige forholdene.

Forhold til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved utvidelse av slukeevne i Høgefoss kraftverk- Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Fylkesmannen.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk anlegg kan ikke bygge, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg». Av denne bestemmelsen følger det at utvidelse av slukeevne i Høgefoss kraftverk er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE.

Øvrige merknader

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Om klage og klagerett

Denne avgjørelsen kan påklages jf. forvaltningslovens kapittel VI. En ev. klage stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Telemark
Nissedal kommune
Telemark fylkeskommune